

Gaziantep/İslahiye Leçe Bölgesi Oygu Tekne Mezarları

İbrahim ÜNGÖR* / Oktay ÖZGÜL**

Öz

İslahiye Ovası, Doğu Akdeniz’de, Amanos Dağları’nın hemen doğusunda yer almaktadır. Stratejik açıdan son derece önemli olan bu ovada, tarihin ilk dönemlerinden itibaren ortaya çıkmış bir çok halkın kültürel izleri ile birlikte ölü gömme geleneklerinin de en somut delilleri olan mezar tipleri görülmektedir. Gedikli Karahöyük’te, Anadolu’nun ilk kremasyon gömü türleri tespit edildiği gibi, ovanın çeşitli yerlerinde de farklı kültürlerin ölü gömme geleneklerini yansıtacak inhüstasyon tarzında gömü türleri mevcuttur. Daha önceki çalışmalarımızda bunlardan bahsedilmiştir. Bu çalışmada, Kilikya Bölgesi’nde yaygın bir biçimde görülen Roma dönemi ölü gömme geleneklerinden, oygu tekne mezarlar ele alınmıştır. İslahiye Ovası’nın Leçe bölgesinde bu mezarlardan 10 tanesi tespit edilmiştir. Bu mezarların, arazide bulunan kayaların uygunluğuna göre seçildiği ve tekli, ikili ve en fazla üçlü olarak kayalar oyulmak suretiyle mezar haline getirildiği anlaşılmıştır. Mezarlarda herhangi bir yön kaygısının da olmadığı görülmüştür. Mezarların dokuz tanesinin bulunduğu mevkinin 100 metre batısında bu mezarlarla eş zamanlı olduğunu düşündüğümüz mimari kalıntıların olduğu tespit edilmiştir. Mezar sahasının hemen yakınında hangi dönemden kaldığını tam olarak tespit edemediğimiz bir tarihî yolun olduğu anlaşılmıştır. Mezar alanları A, B, ve C mezar alanları ve mimari kalıntılar, olarak belirlenmiştir. Çalışmalar bu başlıklar altında detaylandırılmaya çalışılmıştır. Mezar sahasının tarım arazileri arasında kaldığı ve her an yok olma tehditi ile karşı karşı-

* Yrd. Doç Dr., Erzincan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi, ibrhimungor@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi, oktayozgul@hotmail.com

ya olduğu da görülmüştür. Ayrıca mezarların hepsinin definciler tarafından tahrip edildiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: İslahiye, Leçe, Oygu Tekne Mezarlar, Roma

Abstract

İslahiye Plain is located just east of the Amanus Mountains in the eastern Mediterranean. Strategically extremely important in this plain, it emerged from the date of the first period with a lot of people's cultural traces of the dead is seen in tombs of the most tangible evidence of the burial customs. Warrant Karahöyük in as Anatolia's first cremation burials species are detected, the different cultures in various parts of the plain style to reflect the burial inhumation burial types are available. In our previous studies of them it has been mentioned. In this study, widely seen Cilicia in Roman burial customs of the dead, bore the boat burials will be discussed. 10 of these graves in İslahiye Plain Lecha have been identified. These tombs, are selected depending on the availability of land and rocks in single, dual and tombs carved into it was understood that no more than a trio. in the graves it showed no concern in any direction. The site where the grave is located 100 meters west of the nine architectural remains which we thought was concurrent with these graves have been found to be. Which period he remained in the immediate vicinity of the burial site was found to be a historical way we can not fully determined. Grave fields A, B, and C, burial grounds and architectural ruins, have been determined. The study will attempt to detailed under these headings. Where the grave site of the remains of farmland and has proven to be faced with the threat of extinction at any moment. Moreover, all the graves were destroyed by treasure was determined.

Key Words: İslahiye, Leçe, Chamosoria, Rome

Giriş

İslahiye ilçesi, Gaziantep ilinin 86 km batısında bulunan, tarihi ve kültürel kalıntıları ile son derece önemli zenginliklere sahip bir ilçedir. Bu bölgede bir asrı aşan süredir önemli tarihî ve arkeolojik çalışmalar yapılmaktadır¹. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki bölgenin insanoğlu tarafından keşfi neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Tarihin ilk çağlarından günümüze Anadolu, hangi halklar için önemli olmuşsa, İslahiye bölgesi de o halklar için özel bir merkez olmuştur. Bu medeniyetlerin tamamının geride bıraktığı kültürel unsurların birer izini İslahiye'de görmek mümkündür.

1 Alkım, 1959: 692-694; Alkım, 1960: 7-9; Duru, 2004: 1vd; Üngör, 2014: 37-74.

Daha Mezopotamya'da Sümer çağında bu bölge tanınmış ve destanlara dahi konu olmuştur². İlk Tunç Çağı'ndan itibaren İslahiye Ovası'nda bulunan Tilmen Höyük, Sam'al ve Sakçagözü gibi bazı merkezler, döneminin önemli kent devletlerine başkentlik yapmıştır. Bunlardan en önemlisi belki de Meşhur Zalpa Krallık başkenti olduğu çok sayıda bilim insanınca öne sürülen Tilmen Höyük'tür³. Tilmen Höyük'de uzun yıllar kazı çalışmaları sürdürülmüştür⁴. Hitit Büyük Krallığı zamanında giderek önemi artan Sam'al (Zincirli)'da islahiye Ovası'nda bulunmaktadır⁵. Geç Hitit şehir krallıkları arasında son derece önemli bir yeri olan Sam'al Krallığı, Büyük Hitit Krallığı döneminde de adı bilinen Sam'al (Zincirli) merkezinde ortaya çıkmıştır⁶. Bu dönemde İslahiye bölgesi Yeni Assur Krallığı için daha da önemli bir merkez haline gelmiştir⁷. İslahiye, Hellenistik dönemde ve ardından da Roma ve Bizans dönemlerinde de önemini artırarak korumuştur⁸. İslahiye bölgesi, gerek stratejik konumu, gerekse verimli arazi yapısı sayesinde günümüze kadar insanoğlu için son derece önemli bir yerleşim yeri olma özelliğini sürdürmüştür.

Bu çalışmanın asıl konusu olan Oygu tekne mezarlar, İslahiye bölgesinin tarihi ve arkeolojik zenginlikleri arasında yer almaktadır. Roma/Bizans döneminden kaldığı anlaşılan bu tür mezarlar, bölgenin Roma/Bizans dönemindeki ölü gömme geleneklerini yansıması açısından önem arz etmektedir⁹.

Anadolu'nun genelinde rastladığımız Oygu tekne mezarların İslahiye bölgesinde daha önce bilimsel açıdan incelenmediği ve bu mezarların bölgenin tarihi kalıntı türleri açısından pek de bilinmediği göz önüne alındığında oygu tekne mezarlarla ilgili genel bir bilgi vermek faydalı olacaktır.

Oygu tekne mezarlar: Bu tip mezarlar genelde çevresine göre bir ölçü yüksek olan uygun kayalık alanlarda yapılmaktadır. Kayaların uygun kısımları derin bir

2 Truva'nın birinci ve ikinci tabakaları arasında ele geçen silindir mühürler, Anadolu ve Mezopotamya ilişkilerinin daha 3. binyılın ilk yarısında başladığını doğrulamaktadır. Adab Kralı Lugal-Anne-Mundu ile Uruk Kralı Lu Gal Zag Gisi'nin Amanoslar'a ve Yukarı Memlekete kadar vardıklarını ifade etmeleri bunun en önemli delilleri olarak değerlendirilmiştir Bilgiç, 1948: 493.

3 Gavaz, 2006:7; Forlanini,1985: 67; Duru, 2003: 35; Ünal 2002: harita; Ünal, 1981: 436 not 23; Ünal, 1984: 90, not 16

4 Marchetti, 2006: 275-308; Duru, 2013: 1vdd; Üngör, 2014: 224-228.

5 Sam'al ismine Orta Tunç Çağı'nda da rastlanmıştır bkz. Marchetti 2006: 275-308.

6 Astour, 1963: 220-241; Lehmann, 1994: 105-122; Schloen-Amir, 2009: 1-13.

7 Çeçen, 2007: 49-50; Grayson, 2002: 9-11

8 Üngör, 2014: 25-41.

9 Kilikya Bölgesi'nde Roma/Bizans dönemlerinden kalan çok farklı tiplerde ve çok sayıda mezarlar bulunmaktadır bkz. Sayar, 1995: 39-60; Sayar, 2002: 111-126.

şekilde oyularak dikdörtgen bir forma getirilir. Mezarların üzeri ise genelde üçgen biçimli bir kapak taşı ile örtülür. Bu mezarlar genelde inhumasyon türünde ölü gömmek üzere yapılırlar¹⁰. Bu tip mezarların adlandırılmasında genel bir temayül oluşmamıştır. Bu tipten mezarlara bazen *kayaya bağlı labitler (khamosorion)*¹¹, *kaya kesme labitler (khasoria)*¹² ve *oygu tekneler*¹³ gibi değişik tanımlamalar yapılmıştır¹⁴.

İslahiye bölgesinde Roma Dönemi'nden kalan çeşitli türden mezarlar vardır¹⁵. Bunlardan birini oluşturan *oygu tekne mezarlar*, İslahiye ilçe merkezinin 6 km kuzeyinde, Leçe olarak tabir edilen bölgede yer almaktadır. Mezarlar, Örtülü mahallesinde bulunan Roma kale kalıntılarının 3 km kadar kuzeybatısında ve Sam'al Antik Kenti'nin 3 km kadar güneydoğusunda yer alır. Leçe mevkiinde, 10 adet oygu tekne mezar tarafımızdan tespit edilmiştir. Mezarların tamamı Leçe mevkiisini kaplayan bazalt türden taşlar oyularak yapılmıştır. Bunlardan 9 tanesi birbirine yakın mesafede bulunmaktadır. Bu mezarların bulunduğu mevkiinin güneybatısında mezarlarla aynı dönemden kaldığını tahmin ettiğimiz mimari yapı temelleri de bulunmaktadır. Bir diğer oygu tekne mezar ise 9 mezarın bulunduğu mevkiinin 400 m kadar güneydoğusunda bulunmaktadır. Ayrıca hem 9 mezarın bulunduğu mevkiinin hem de tek olarak yapılmış olan mezarın olduğu mevkiinin hemen yakınından tarihî olduğu anlaşılan bir yol ağı kalıntıları izlenebilmektedir. Bu yol ağı ile ilgili yaptığımız tetkiklerde herhangi bir tarihi belgeye ulaşılammıştır. Bu anlamda yolun, mezarların yapıldığı dönemle ilişkisinin olduğunu saptamak mümkün olmamıştır. Ancak yolun üç metre genişlikte olduğunu ve 20 cm genişliği olan taşlarla döşendiğini söylemek mümkündür. Yol ağı şimdilerde de yer yer olmak üzere tarım arazilerine ve yakındaki birkaç çiftliğe ulaşım için kullanılabilir. Ayrıca bu yolun, İslahiye Ovası boyunca kuzeybatı-güneydoğu yönünde kilometrelerce uzunluğa sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tespit edilen bu 10 mezar; A, B ve C mezarları olarak güneyden kuzeye doğru ele alınarak tanımlanacaktır. Ayrıca mimari kalıntılar da genel özellikleri ile açıklanacaktır.

10 Doğanay, 2010: 39-57.

11 Zeyrek, 2007: 815.

12 Yılmaz, 2007: 176.

13 Er-Sögüt, 2005: 100.

14 Doğanay, 2010: 55.

15 Üngör, 2015: 1-30.

A Oygu Tekne Mezar Alanı

A Oygu Tekne Mezar: Bu mezar, İslahiye ilçe merkezi yönündeki ilk oygu tekne mezardır. Yukarıda bahsettiğimiz yolun hemen 5 metre batısında güneybatı-kuzeydoğu yönünde, monoblok bazalt bir kayaya oyularak oluşturulmuştur. Kayalık bir alan içinde bulunan bu mezarı yoldan bakarak farketmek mümkün değildir. Monoblok kaya; kuzeydoğu-güneybatı yönünde 390 cm genişliğe sahiptir. Kuzeybatı-güneydoğu yönünde ise genişliği 220 cm'dir. Dikdörtgen formda yapılmış olan mezarın uzun kenarı 200 cm'dir. Baş ve ayak kısımları ise 90 cm genişliktedir. Oygu tekne mezarın derinliği 65 cm'dir. Mezarın olduğu kayalığın çevresi tarım arazisi olarak kullanılmaktadır.

B Oygu Tekne Mezar Alanı

Bu mezar alanı yukarıda bahsettiğimiz ve tarihi olduğunu düşündüğümüz yolun 100 m kuzeyinde yer almaktadır. Geniş bir kayalık alanın kuzey yamacında dört adet oygu tekne mezar bulunmaktadır. Mezarların 3 tanesi monoblok bir kayaya oyularak yapılmıştır. Monoblok kayanın ebatları: kuzeydoğu-güneybatı yönünde 720 cm, kuzeybatı-güneydoğu yönünde ise 630 cm'dir. Mezarlardan ikisi aynı yöne, diğeri farklı yöne bakacak biçimde yapılmıştır. B1 olarak tanımladığımız ilk mezar, baş ve ayak kısımları, güneybatı-kuzeydoğu yönlü oyulmuştur. Diğer ikisi ise ayak ve baş kısımları aynı yönde, kuzeybatı-güneydoğu yönlü yapılmıştır. Bu mezarlardan daha güneyde olanı B2, kuzeyde bulunanı ise B3 olarak tarafımızdan adlandırılmıştır. B Mezar Alanı'nda ayrı bir monoblok kayaya oyularak yapılmış olan bir başka mezar daha bulunmaktadır. Bu mezar ise B4 mezarı olarak adlandırılmıştır.

B1 Oygu Tekne Mezar: Monoblok bir kaya oyularak yapılmıştır. Bu mezar, aynı kayaya oyulan mezarlardan ilk ele aldığımız mezardır¹⁶. Mezarın kaba biçimde yapılmış olan kapak taşı, mezarın içini gösterecek biçimde kırık bir şekilde mezarın üzerinde bulunmaktadır. Mezar ölçüleri, baş ve ayak kısımlarında 66 cm'dir. Uzun yan kenarları ise 185 cm'dir. Mezarın derinliği 55 cm olmakla birlikte mezarın içinin toprakla dolu olduğunu belirtmek gerekir.

B2 Oygu Tekne Mezar: Bu mezar, B1 ile aynı kayaya oyularak yapılan, kayanın güney kısmında bulunan ikinci mezardır. Mezar, güneybatı-kuzeydoğu yönlü olarak yapılmıştır. Mezarın üzerinde bulunması gereken kapak taşı kaldırılmıştır. Muhtemelen çevredeki kayalardan biri bu vazifeyi görmüş olmalıdır. Mezar

16 Koordinat: 3703523K; 3663806D. Rakım: 512 m.

ölçüleri; güneybatı baş kısa kenarı 60 cm, kuzeydoğu kısa kenarı ise 67 cm'dir. Bu ölçü farklılığının nedeninin mezarda oluşan tahribattan kaynaklandığı açıkça görülebilmektedir. Uzun kenarlarının boyu 184 cm'dir. Mezarın derinliği ölçebildiğimiz kısmında 70 cm'dir. Mezarın içi toprakla dolu olduğundan, bu ölçünün temizlik yapıldıktan sonra daha farklı olacağı açıktır.

B3 Oygu Tekne Mezar: Bu mezar aynı kayaya oyulmuş güneybatı-kuzeydoğu yönlü üçüncü oygu tekne mezardır. Güneybatı-kuzeydoğu yönlüdür. Kapak taşı bulunmamaktadır. B mezar alanında, en az tahribata uğrayan mezar B3 mezardır. Mezar ölçüleri, uzun kenarlarda 200 cm olup, kısa kenarlarda ise 60 cm'dir. Mezarın içi taban seviyesine kadar temiz durumdadır. Derinliği ise 76 cm'dir.

B4 Oygu Tekne Mezar: B4 oygu tekne mezarı, B1, B2 ve B3 mezarlarının 2 m batısında farklı bir kayaya oyularak yapılmıştır. Bu mezar üzerine yapıldığı kayanın yapısına uygun olarak güneydoğu-kuzeybatı yönlü yapılmıştır. Bu mezarın doğu duvarı, hangi sebeple olduğunu anlayamadığımız bir biçimde, parçalanmış durumdadır. Batı duvarında da tahribattan dolayı monoblok kayada yarıma oluşmuştur. Doğu duvardaki kırık kaya parçaları yerinde durmaktadır. Kapak olarak kullanılan monoblok kayanın, mezarın kuzey kısmında bulunan kayalardan biri olduğunu tahmin etmekteyiz. Mezar ölçülerine bakıldığında B mezar alanındaki en küçük mezar B4 olarak karşımıza çıkmaktadır. Mezar ölçüleri: Mezarın üzerine oyulduğu kaya, güneydoğu-kuzeybatı yönünde 300 cm, güneybatı-kuzeydoğu yönünde ise 230 cm'dir. Oygu tekne mezarın uzun kenarları: 150 cm'dir. Kısa kenarları ise mezarın bu kısımlarında oluşan tahribat nedeni ile tam bir ölçü vermemektedir. Mezarın derinliği de tahribat ve içinin toprak dolgu ile kaplanmış olması sebebi ile ölçülememektedir.

B Oygu tekne mezar alanında bulunan dört adet mezarın definciler tarafından tahrip edildiği anlaşılmaktadır.

C Oygu Tekne Mezar Alanı

Bu mezar alanı, B Mezar Alanı'nın 100 m kadar kuzeydoğusunda bulunmaktadır¹⁷. C Mezar Alanı olarak belirlediğimiz bu mevkiide: üç tanesi yanyana, iki tanesi de 10 m daha doğuda olmak üzere toplam beş adet mezar bulunmaktadır. Bu mevkiide bulunan mezarları en batıdan başlamak üzere ele alacağız.

C1 Oygu Tekne Mezar: Bu mezar, uzun kenarları doğu-batı yönünde olacak

17 Koordinat: 3708166K, 3668106D. Rakım: 478 m.

şekilde yapılmıştır. Mezar monoblok bir kaya oyularak ortaya çıkarılmıştır. Kayanın güney-kuzey genişliği 180 cm, doğu-batı genişliği ise 230 cm'dir. Mezarın iç ölçüleri ise güney-kuzey yönünde uzun kenarları 190 cm, doğu-batı yönünde kısa kenarları 70 cm'dir. Daha önceden açılmış olduğu anlaşılan bu mezarın toprak dolgu nedeniyle derinliğini ölçmek mümkün olmamıştır. Mezarın kapak taşı olarak kullanıldığı anlaşılan taş, mezarın hemen güney tarafında bulunmaktadır.

C2 Oygu Tekne Mezar: Bu mezar C3 mezarı ile birlikte monoblok, daireye yakın şekilli bir kayaya oyularak yapılmıştır. C1 mezarının hemen doğusunda, arada hiç mesafe olmayan bir kayaya oyularak yapılmıştır. Bu mezarın içi toprak ve taş malzeme ile tamamen dolu durumdadır. Ölçüleri: Doğu-batı yönünde uzun kenarları 190 cm, kısa kenarları ise 74 cm'dir. İçi tamamen dolu olduğundan bir derinlik ölçüsü vermek mümkün değildir. Kapak olarak tasarlanan taşın buradan alındığı anlaşılmaktadır.

C3 Oygu Tekne Mezar: C2 mezarı ile aynı kayaya oyularak yapılan mezarın kuzey duvarı, C2 mezarının güney duvarını oluşturmaktadır. Arada oluşan duvarın kalınlığı 40 cm'dir. Bu mezarın güney duvarı tamamen tahrip olmuş durumdadır. Maalesef bu tahribatın insan eli ile oluştuğu rahatlıkla anlaşılabilmektedir. Ölçüleri: kuzey uzun duvarı 200 cm'dir. Güney uzun duvarı tahrip olmuş durumdadır. İçi toprak dolgu ile kaplı olduğundan derinlik ölçülemediği için ölçülemez. Kapak taşının da tahribata uğradığı anlaşılmaktadır.

C4-Oygu Tekne Mezar: Bu mezar, C1, C2 ve C3 mezarlarının 10 m doğusunda yer alır. Ele aldığımız mezarların en ilginçini, C5 ile birlikte bu mezarlardır. Şöyle ki: C4 mezarının doğu kısmı C5 mezarının kuzey baş kısmından birbirine açık biçimde yapılmıştır¹⁸. Mezar, doğu-batı yönünde 440 cm, kuzey-güney yönünde ise 240 cm ölçüye sahip monoblok bir kayaya oyularak yapılmıştır. Uzun kenarları doğu-batı yönlü olan mezarın iç ölçüleri: Kuzey duvarı 200 cm, güney duvarı 180 cm'dir. Kısa kenarlarının genişliği 70 cm'dir. İçi toprak ve taş dolgu ile dolu olduğundan mezarın derinliği ölçülemediği için ölçülemez.

C5 Oygu Tekne Mezar: C4 mezarı ile aynı monoblok kayaya oyularak yapılan mezar, ikizi olan mezardan farklı olarak, uzun kenarları güneybatı-kuzeydoğu yönlü kayanın şekline uydurularak yapılmıştır. Mezarın iç ölçüleri: Uzun kenarları 192 cm,

18 C4 ve C5 mezarlarının yapım aşamasında mı yoksa daha sonradan başka bir kullanım amacı ile mi birleştirildiğini anlamak mümkün değildir ancak bu iki mezar teknesinin üzüm şarası çıkarmak için kullanılmış olması mümkündür. Bu gibi bir örnek, Karaman Binbir kilise Mezarları arasında mevcuttur. Binbir Kilise mezarları hakkında bir çalışma yayınlayan Mehmet Kurt, buna benzer olan mezarın, sonradan şarap işçiliği için kullanılmış olabileceğini önermiştir Kurt, 2011: 125-131.

kısa kenarları ise 70 cm'dir. Mezarın kuzey duvarı C4 Oygu Tekne Mezar'a 20 cm genişliğinde bir açıklıkla birleştirilmiştir. Mezar teknesinin iç derinliği, toprak ve taş dolgu ile dolu olduğundan ölçülememiştir.

C Mezar Alanı, A ve B mezar alanlarına göre daha düz bir yapıya sahip olduğundan tarım arazilerinin işlenmesi esnasında oluşan tahribata daha açıktır.

Mimari Yapı Kalıntıları

B ve C mezar alanlarının 70 metre kadar batı kısmında mezarlarla eş zamanlı olabileceğini düşündüğümüz mimari yapılara ait temel kalıntıları varlığını korumaktadır. Geniş bir alana yayılan mimari kalıntılar, dikdörtgen oda yapılarından oluşmuştur. İki bölmeli plandan oluşan bir yapının ölçüleri şu şekildedir: Güneybatı-kuzeydoğu yönünde büyük olan oda 9.30x4.80 m, küçük olan oda: Güneybatı-kuzeydoğu yönünde 2.30x4.80 m'dir. Mimari yapıların bulunduğu alanda bir de sunak olduğunu düşündüğümüz bir yapı tespit edilmiştir. Yine bu alanda az miktarda çok küçük parçalardan oluşan keramikler tespit edilmiştir. Bunların İslahiye bölgesinde Roma/Bizans döneminden kalan yerleşim ve kalelerinde bulunan keramiklerle malzeme rengi açısından benzer olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç

İslahiye bölgesinde Roma dönemine ait çok sayıda kalıntının olduğu bilinmektedir. Bunlar arasında kale, höyük gibi yapıların yanında mezarlar da yer almaktadır. İslahiye Ovası'nın Leçe olarak tabir edilen bölgesinde, yaptığımız yüzey incelemesinde 10 adet Oygu Tekne Mezar tespit edilmiştir. Akdeniz Bölgesi ve İç Anadolu bölgesinde Roma/Bizans dönemlerinde ölü gömme geleneklerinin bir türü olarak yaygınlaşan oygu tekne mezarlardan İslahiye'de de olması, bölgenin Roma döneminde etkili bir biçimde yerleşim gördüğünü göstermesi açısından önemli olmuştur. İncelediğimiz mezarlar, birbirlerine yakın bir mevkide tespit edilmiştir. Mezarlar, uygun kayalar oyularak ortaya çıkarılmıştır. Mezarların tekne kısımları ikisi hariç sağlam bir şekilde günümüze kadar defnecilerin sebep olduğu tahribata rağmen varlığını koruyabilmiştir. Bu mezarların kapak kısımları ise tahrip olmuş durumdadır. Çok sade ve kaba olarak yapılmış olan kapak taşlarından sadece biri mezarın üzerinde kırık bir şekilde bulunmaktadır. Diğer kapak taşlarının mezarların üzerinden alındığı, ya kenarlarına koyulduğu ya da tamamen parçalandığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca mezarların bulunduğu mevkinin batı kısmında tespit edilen mimari kalıntıların, bölgenin Roma döneminin anlaşılmasında önemli bir veri sağlayabileceği kanaatini taşımaktayız.

İslahiye'nin Leçe bölgesinde neredeyse tümü bazalt kayalardan oluşan sahada tarım arazisi açmak için yoğun bir çalışma sürdürüldüğü gözlemlenmiştir. Tarım arazisi açmaya yönelik yapılan çalışmalar, tespiti yapılan mezarlar için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Tahribatın mezar alanına kadar yayılması durumunda oyu tekne mezarların yok olacağına şüphe yoktur. Bu çalışma neticesinde ortaya çıkarılan bulguların hem Roma/Bizans dönemi kültürünün yayılım sahasını göstermesi hem de tespiti yapılan mezarların korunması adına önemli faydalar sağlayacağı inancını taşımaktayız.

Kaynakça

Alkım 1959 Alkım U. B., “Yesemek kazısı ve İslahiye Bölgesi Araştırmaları”, *Bellekten XXIII*, s. 692-694.

Alkım 1960 Alkım U. B., “1959 İslahiye Bölgesi Araştırmaları, Yesemek Çalışmaları ve Tilmen Höyük Sondajı” *TAD X-I*, s. 7-9.

Astour 1963 Astour M, C., “Place-names from the Kingdom of Alalah in the North Syrian List of Thutmose III: A Study in Historical Topography”, *Journal of Near Eastern Studies*, Vol. 22, Oct. Pp 220-241.

Bilgiç 1948 Bilgiç E., “Anadolunun İlk Tarihi Çağının Ana Hatlarıyla Rekonstrüksiyonu” (Siyasi İdari ve İktisadi İçtimai Bakımdan). *AÜDTCFD, C.VI, S.5*, 489-516.

Çeçen 2007 Çeçen H., *Anadolu'daki Arami Krallıkları ve Arami Kültürü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğanay 2010 Doğanay O., Isauria Bölgesi Ölü Gömme Âdetlerine Genel Bir Bakış, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Yıl:32, S.133, Ocak-Nisan.

Duru 2003 Duru R., *Unutulmuş Bir Başkent Tilmen*, İstanbul.

Duru 2004 Duru R., *Eski Önasya Dünyasının en Büyük Heykel Atelyesi- Yesemek- The Largest Sculpture Workshop of the Ancient Near East*, İstanbul.

Duru 2013 Duru R., *Tilmen Höyük Kazıları I*, Ankara.

Er-Söğüt 2005 Er, Y.-B. Söğüt, “Dağlık Kilikya'da Olba-Diocaesarea Nekropol-lerindeki Kaya Mezarları”, *Türk Arkeoloji Ve Etnografya Dergisi S. 5* s. 97-110.

Forlanini 1985 Forlanini M., “Remarques géographiques sur les textes Cappadociens”. *Hethitica VI*, pp. 45-66.

Gavaz 2006 Gavaz Ö. S., “Hitit Kenti Zalpa'nın Yeri Üzerine” *Anadolu/Anatolia*, 31, 1-18.

Grayson 2002 Grayson A. K., *Assyrian Rulers of the Early First Millenium BC II. (858-745 BC). The Royal Inscriptions of Mesopotamia Assyrian Periods Vol 3*. Toronto.

Kurt 2011 Kurt M., “Karaman-Binbir Kilise Mezarları” *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13 (21): 125-131, 2011.

Lehmann1994 Lehmann G., “Zu den Zerstörungen in Zencirli Während des frühen 7. Jahrhunderts v. Chr.” *Mitteilungen der Deutschen Orient-Gesellschaft zu Berlin* 126, pp 105-122.

Marchetti 2006 Marchetti N., “Middle Bronze Age Public Architecture at Tilmen Höyük and the Architectural Tradition of Old Syrian Palaces.” F. Baffi et al, (Ed.). In *Ina kibrāt erbetti: Studi di Archeologia orientale dedicati a Paolo Matthiae*, pp. 275–308.

Sayar 1995 Sayar M, H., “Kilikya’ da Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmaları, 1993” *XII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1995 Ankara.

Sayar 2002 Sayar M, H., “Kilikya’da Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmaları 2000” *19. Araştırma Sonuçları Toplantısı C. 2*, Ankara 2002.

Schloen – Amir 2009 Schloen, J. D-S.F Amir, “New Excavations at Zincirli Höyük in Turkey (Ancient Sam’al) and the Discovery of an Inscribed Mortuary Stele.” *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 356, pp. 1–13.

Ünal 1981 Ünal A., “Hitit Kenti Ankuwa’nın Tarihçesi ve Lokalizasyonu Hakkında”, *Bellekten*, 180. 433-455.

Ünal 1984 Ünal A., “Nochmals zur AGeschichte und Lage der hethitischen Stadt Ankuwa”. *SMEA*, 24, 87-107.

Ünal 2002 Ünal A., *Hititler Devrinde Anadolu I*. İstanbul.

Üngör 2014 Üngör İ., *İslahiye ve çevresinin Eskiçağ Tarihi*, Ankara.

Üngör 2015 Üngör İ., “Amanos Dağları Eteklerinde Bir Roma Yerleşmesi Ve Tepeobası Nekropol Alanları”, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 12, s.1-30.

Yılmaz 2007 Yılmaz M., “Necropolies and Funerary Monuments in Pisidia During the Roman Period”, *Adalya X*, 157-204.

Zeyrek 2007 Zeyrek, T. H., “Besni Nekropollerinden Kaya Mezarları”, *Belkıs Dinçol ve Ali Dinçol’a Armağan Kitabı*, Haz. M. Alparslan- M. D. Alparslan- H. Peker, İstanbul, 807-828.

Ekler

Şekil 1: İslahiye Ovası ve Leçe Bölgesi Genel Görünümü

Şekil 2: A Oygu Tekne Mezarı

Şekil 3: B1, B2 ve B3 Oygu Tekne Mezarları

Şekil 4: B4 Oygu Tekne Mezarı

Şekil 5: C1, C2 ve C3 Oygur Tekne Mezarları

Şekil 6: C4 ve C5 Oygur Tekne Mezarları

Şekil 7: Mezarlık Alanının Yanında Bulunan Mimari Kalıntılar

Şekil 8: Oygu Tekne Mezarların Yakınından Geçen Tarihi Yol Ağı

Şekil 9: Mezar Yakınında Bulunan Yerleşim Alanında Bulunan Sunak